

info

III(24) nr. 6 / 2013

Recapitalizarea și restructurarea băncilor din Grecia

Recapitalizarea și restructurarea băncilor din Grecia

I. Criza datoriilor suverane și impactul asupra sistemului bancar din Grecia

Izbucnită în 2010, criza datoriilor suverane ale țărilor din zona euro a afectat puternic sistemul bancar și a necesitat intervenții ale guvernelor și băncilor centrale comparabile cu intervențiile din cursul crizei financiare din 2008-2009, consecințele sale extinzându-se cu mult peste granițele Europei.

Impactul sever pe care criza datoriilor suverane l-a avut asupra băncilor din zona euro a fost determinat de existența unei ponderi ridicate a titlurilor de stat în portofoliul acestora¹.

Pierderile înregistrate ca urmare a crizei datoriilor suverane au afectat bilanțurile și profitabilitatea băncilor, precum și posibilitatea utilizării titlurilor de stat drept garanții pentru împrumuturi, ceea ce a condus la consecințe adverse asupra costului și disponibilității obținerii de finanțări.

Sectorul bancar din Grecia a fost sever afectat de mai mulți factori, ajungându-se la periclitarea stabilității financiare și a sustenabilității pe termen lung a mai multor bănci. Printre acești factori se numără:

- deteriorarea situației financiare a firmelor și gospodăriilor, cu efecte negative asupra capacității de rambursare a împrumuturilor, a calității activelor și a standardelor de creditare;
- scăderea încrederii deponenților și a investitorilor, precum și retrogradarea de către agențiile internaționale a ratingului de țară și al băncilor, ceea ce a condus la retrageri de fonduri² și a făcut din ce în ce mai dificil accesul băncilor pe piețele internaționale pentru obținerea de finanțare³;
- restructurarea datoriei suverane elene prin programul vizând implicarea sectorului privat (*Private Sector Involvement - PSI*).

¹ Datorită tratamentului aplicat obligațiunilor de stat emise în moneda națională (ponderi de risc 0% și scutire de la limita de 25% aplicabilă expunerilor mari), acestea aveau ponderi însemnate în portofoliile băncilor europene, în special din zona euro, printre acestea numărându-se Grecia, Irlanda, Italia, Portugalia și Spania.

² În perioada septembrie 2009 – mai 2012, valoarea totală a depozitelor s-a comprimat cu 35% (retrageri de circa 100 miliarde euro).

³ Din noiembrie 2009, piețele internaționale de capital și cele interbancare s-au închis practic pentru grupurile bancare elene.

Restructurarea datoriei suverane elene prin programul *PSI* a constat în schimbarea voluntară a obligațiunilor guvernamentale elene cu o serie de noi obligațiuni, cu maturități mai lungi și randamente mai scăzute, ceea ce a avut un impact sever asupra bilanșurilor băncilor și a constituit un factor major în determinarea necesităților de recapitalizare.

În baza deciziilor luate în cadrul summiturilor euro din 2011 cu privire la restructurarea datoriei suverane a Greciei, s-a ajuns ca, de la o pierdere inițială medie pentru bănci estimată de 21% în termenii valorii actualizate nete, aceasta să se ridice la 78% din valoarea nominală a fostelor titluri de stat. Această pierdere cumulată pentru sectorul bancar elen a fost de 37,7 miliarde euro.

Pe de altă parte, tot în 2011, Banca Centrală a Greciei a comandat unei societăți internaționale (BlackRock Solutions) o evaluare a calității portofoliilor de credite ale băncilor din Grecia în vederea estimării necesităților de capital ale acestora utilizând două scenarii. Băncile au fost împărțite în două grupuri în funcție de dimensiune:

- i) *Grupul A*: National Bank of Greece, Eurobank, Alpha Bank, Piraeus Bank, Emporiki Bank, Agricultural Bank of Greece și Hellenic Postbank.
- ii) *Grupul B*: Millennium Bank, Geniki Bank, Attica Bank, Probank, Proton Bank⁴, T-Bank⁵, First Business Bank, Credicom Consumer Finance, Panellinia Bank, Investment Bank of Greece și Aegean Baltic Bank.

În ianuarie 2012, Banca Centrală a Greciei a realizat o evaluare a necesităților de capital ale sectorului bancar elen utilizând două scenarii macroeconomice (printre indicatorii considerați s-au numărat creșterea reală a PIB-ului, rata șomajului, inflația, indicele imobiliar etc.). Elementele luate în calcul au privit pierderile înregistrate de bănci ca urmare a programului vizând implicarea sectorului privat, proiecțiile pierderilor din credite, capacitatea internă de generare a capitalului.

Rezultatele au indicat că, pentru perioada 2012-2014, sectorul bancar elen ar avea nevoie de aproximativ 40,5 miliarde euro pentru a-și consolida baza de capital, din care 27,5 miliarde euro reveneau băncilor sistemice – National Bank of Greece, Eurobank, Alpha Bank și Piraeus Bank, care cumulau circa 75% din activele sectorului bancar.

⁴ Au fost evaluate creditele transferate către New Proton Bank.

⁵ A fost absorbită în decembrie 2011 de către Hellenic Postbank.

În contextul dificultăților din Grecia, Guvernul Greciei și Banca Centrală, cu implicarea Fondului Monetar Internațional, a Comisiei Europene și a Băncii Centrale Europene, au implementat o serie de măsuri pentru menținerea stabilității financiare, cum ar fi:

- asigurarea necesarului de lichiditate pe termen scurt pentru băncile eligibile prin acordarea accesului la facilitatea de finanțare de urgență;
- asigurarea unui pachet financiar pentru acoperirea necesităților de recapitalizare și a costurilor de restructurare ale sectorului bancar din Grecia pentru perioada 2012-2014, suma estimată fiind de 50 miliarde euro;
- soluționarea situațiilor băncilor cu probleme printr-un cadru legislativ îmbunătățit;
- mărirea capitalului tuturor băncilor la un nivel confortabil.

II. *Fondul Elen pentru Stabilitate Financiară (FESF)*

FESF a fost înființat în luna iulie 2010 ca persoană juridică privată, cu autonomie administrativă și financiară, având ca scop menținerea stabilității sistemului bancar elen prin îmbunătățirea adecvării capitalului instituțiilor de credit, inclusiv a subsidiarelor instituțiilor de credit străine autorizate de Banca Centrală a Greciei, precum și prin recapitalizarea băncilor-punte. De asemenea, FESF poate emite garanții în favoarea statelor, organizațiilor internaționale sau a altor beneficiari și poate întreprinde acțiunile necesare implementării deciziilor organismelor din zona euro în vederea sprijinirii economiei Greciei. Cu toate acestea, FESF nu acordă asistență financiară de urgență.

Între FESF și Banca Centrală a Greciei există un protocol de cooperare privind furnizarea de informații despre băncile care își desfășoară activitatea în Grecia.

Capitalul FESF este subscris integral de guvernul elen, fără ca prin aceasta să fie afectată în vreun fel natura privată a FESF. Capitalul social autorizat al FESF este de 50 miliarde euro, vărsat potrivit mecanismului implementat prin acordurile cu Uniunea Europeană și FMI. La 31 decembrie 2011, capitalul FESF era de 1,5 miliarde euro, majorându-se în perioada 2012-mai 2013 până la 49,7 miliarde euro, ca urmare a titlurilor de valoare cu rată flotantă a dobânzii emise de Facilitatea Europeană pentru Stabilitate Financiară.

În martie 2012, a fost încheiat un acord între Facilitatea Europeană pentru Stabilitate Financiară, statul elen, Banca Centrală a Greciei și FESF privind facilitatea de asistență financiară "Master Financial Assistance Facility Agreement" în sumă de 109 miliarde euro, FESF garantând din partea statului elen că suma respectivă va fi utilizată pentru recapitalizarea instituțiilor de credit.

III. Recapitalizarea și restructurarea băncilor cu capital elen

De la înființare, FESF a contribuit în procesul de soluționare a situațiilor următoarelor bănci-problemă:

a) Proton Bank

În 2011, *Proton Bank* a fost prima instituție-problemă în cazul căreia s-a aplicat instrumentul bancă-punte având FESF ca unic acționar. Banca nou-înființată *New Proton Bank* a preluat toate depozitele, precum și activele și pasivele selectate, cele rămase în vechea bancă fiind supuse lichidării. FESF a contribuit într-o primă etapă la capitalul *New Proton Bank* cu 250 milioane euro, suplimentându-l cu 265 milioane euro în 2012⁶.

De asemenea, FESF a contribuit cu circa 260 milioane euro la acoperirea sumei rezultate ca urmare a reevaluării diferenței dintre valoarea pasivelor și cea a activelor transferate ale *Proton Bank*, care a fost supusă procedurii de lichidare.

În 2013, FESF a vândut *New Proton Bank* către *Eurobank*.

b) ATE Bank (Agricultural Bank of Greece)

În 2012, partea viabilă a *Agricultural Bank of Greece* a fost preluată de *Piraeus Bank*, iar portofoliul neperformant a fost supus lichidării. Aceste operațiuni au fost susținute financiar de FESF. Diferența dintre valoarea pasivelor și cea a activelor transferate a fost de circa 7.470,7 milioane euro, acoperirea acesteia de către FESF având ca proveniență titlurile de valoare cu rată flotantă a dobânzii emise de Facilitatea Europeană pentru Stabilitate Financiară.

c) Cooperative Bank of Lesvos-Limnos, Cooperative Bank of Achaia și Cooperative Bank of Lamia

National Bank of Greece a preluat părțile viabile ale celor trei cooperative de credit, iar FESF a

acoperit 320,5 milioane euro, diferența dintre valoarea pasivelor și cea a activelor transferate ale celor trei cooperative de credit.

d) TT Hellenic Postbank

După preluarea activelor și pasivelor viabile ale *T-Bank*, FESF a plătit 227 milioane euro reprezentând diferența de finanțare aferentă transferului activelor și pasivelor *T-Bank* către *TT Hellenic Postbank*. Întrucât banca nu a putut fi vândută, s-a decis soluționarea situației acesteia prin intermediul instrumentului bancă-punte. Toate activele și pasivele viabile ale *TT Hellenic Postbank* au fost transferate către banca-punte *New Hellenic Postbank*, având ca unic acționar FESF, a cărui contribuție la capital a fost de 500 milioane euro. De asemenea, FESF a acoperit diferența între activele și pasivele transferate, în sumă de 3.732,6 milioane euro.

New Hellenic Postbank a fost vândută în 2013 către *Eurobank*.

Pe de altă parte, în ceea ce privește băncile viabile, FESF a fost implicat în recapitalizarea acestora prin obligațiuni emise de Facilitatea Europeană pentru Stabilitate Financiară. Contribuția totală a FESF se ridică la 24.262 milioane euro.

a) Eurobank

FESF a devenit acționarul majoritar al *Eurobank* (93,55% din acțiuni), intenționându-se vânzarea în două etape a acesteia până în primul trimestru al anului 2014. FESF a aprobat în vara acestui an acordul dintre *Eurobank* și *Fairfax Financial Holdings*, prin care acesta din urmă va acoperi o creștere de capital la *Eurobank Properties*. *Eurobank* a achiziționat în 2013 *New Proton Bank* și *New Hellenic Postbank*, cele două bănci-punte menționate mai sus.

b) National Bank of Greece

FESF deține 84,35% din capitalul *National Bank of Greece*.

National Bank of Greece a achiziționat portofoliul viabil al *FBB*, FESF contribuind cu 350 milioane euro la transferul activelor și pasivelor *FBB* către *National Bank of Greece*. FESF a participat la recapitalizarea *National Bank of Greece* cu 9.756 milioane euro.

De asemenea, în iulie 2013 a fost aprobat transferul activelor și pasivelor viabile ale *Probank* către *National Bank of Greece*. Potrivit unei evaluări preliminare, FESF urmează să suporte suma de 237,6 milioane euro aferentă acestui transfer.

⁶ Potrivit planului de restructurare aprobat de Banca Centrală a Greciei și FESF pentru perioada 2012-2016, pentru *New Proton Bank* a fost estimat un necesar de capital suplimentar de 300 milioane euro.

c) *Alpha Bank*

FESF deține 83,71% din capitalul *Alpha Bank*. În 2013, *Alpha Bank* a absorbit *Emporiki Bank* după injecția de capital efectuată de *Crédit Agricole* în aceasta din urmă. Valoarea totală a titlurilor de valoare cu rată flotantă a dobânzii emise de Facilitatea Europeană pentru Stabilitate Financiară a fost de 3.960,5 milioane euro.

d) *Piraeus Bank*

FESF deține 81,01% din capitalul *Piraeus Bank*.

În 2012, *Piraeus Bank* a achiziționat 99,08% din acțiunile *Geniki Bank* de la *Société Générale*, iar un an mai târziu a preluat partea viabilă a *ATE Bank* și *Millennium Bank of Greece*. De asemenea, în 2013

Piraeus Bank a preluat depozitele, creditele și sucursalele din Grecia ale *Bank of Cyprus*, *Cyprus Popular Bank* și *Hellenic Bank*. FESF a contribuit cu 7.347 milioane euro la capitalul *Piraeus Bank*, prin intermediul titlurilor de valoare cu rată flotantă a dobânzii emise de Facilitatea Europeană pentru Stabilitate Financiară.

În urma fuziunilor și achizițiilor care au avut loc în sectorul bancar din Grecia, băncile care au beneficiat de ajutor de stat vor trebui să prezinte Comisiei Europene, prin intermediul Ministerului de Finanțe, planuri actualizate de restructurare pe 5 ani, aprobate de către FESF.

Reproducerea integrală sau parțială a publicației este interzisă, iar utilizarea datelor în diferite lucrări este permisă numai cu indicarea sursei.

FGDB nu își asumă responsabilitatea pentru nicio părere, analiză sau interpretare exprimată de terți pe baza datelor prezentate în această publicație.